ePublishing
ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ
NATIONAL DOCUMENTATION CENTRE

Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση

Τόμ. 10, Αρ. 1Β (2019)

Google docs στη διδασκαλία επιχειρηματολογικού λόγου: Απόψεις μαθητών

Χρυσούλα Δημήτριος Ζιώγα

doi: 10.12681/icodl.2167

https://epublishing.ekt.gr | **e-Εκδότης:** ΕΚΤ | **Πρόσβαση:** 22/03/2026 13:43:33

Google docs στη διδασκαλία επιχειρηματολογικού λόγου: Απόψεις μαθητών

Google docs in teaching argumentative discourse: Learners' perceptions

Χρυσούλα Ζιώγα
Εκπαιδευτικός, ΠΕ70, Msc
3ο Πειραματικό Δημοτικό Σχολείο Ευόσμου.
xrysoulazioga@gmail.com

Abstract
This paper presents a lesson plan for teaching written argumentative discourse by using the collaborative Google Docs tool. The teaching proposal, whose design was based on collaborative learning theories, aims at enhancing creativity to develop arguments. The pedagogical benefits of collaborative writing tools, as it emerges from bibliography, may be of aid in the development of argumentative discourse through collaborative activity.The aim of the work was to record the participants' views on the program and their cooperation on it, as well as their interaction and contribution to the Google docs environment. After the completion of the program all the participants' views were registered in a questionnaire. It is concluded that pupils, under certain circumstances could collaborate and contribute towards a common purpose in order to function effectively as a team.

Keywords: *collaborative writing, argumentation, Google Docs.*

Περίληψη
Στην παρούσα εργασία παρουσιάζεται ένα σχέδιο μαθήματος για τη διδασκαλία γραπτής παραγωγής επιχειρηματολογικού λόγου με αξιοποίηση του συνεργατικού διαδικτυακού εργαλείου Google docs. Η διδακτική πρόταση, της οποίας ο σχεδιασμός βασίστηκε στις θεωρίες συνεργατικής μάθησης, στόχο έχει την ενίσχυση της δημιουργικότητας για την ανάπτυξη επιχειρηματολογικού λόγου. Τα παιδαγωγικά οφέλη των συνεργατικών εργαλείων γραφής όπως προκύπτει από τη βιβλιογραφία, μπορούν να βοηθήσουν στην ανάπτυξη του επιχειρηματολογικού λόγου μέσω συνεργατικών δραστηριοτήτων. Στόχος της εργασίας ήταν η καταγραφή των απόψεων των συμμετεχόντων σχετικά με το πρόγραμμα και η συνεργασία τους σε αυτό καθώς και η αλληλεπίδραση και η συνεισφορά τους στο περιβάλλον Google docs. Οι απόψεις των μαθητών καταγράφηκαν σε ερωτηματολόγιο μετά την παρέμβαση. Από τα αποτελέσματα συμπεραίνεται ότι οι μαθητές θεωρούν ότι σε κατάλληλες συνθήκες μπορούν να συνεργαστούν και να συνεισφέρουν για ένα κοινό σκοπό προκειμένου να λειτουργήσει αποτελεσματικότερα η ομάδα τους.

Λέξεις- κλειδιά: *συνεργατική γραφή, επιχειρηματολογία, Google docs*

Εισαγωγή

Στα σύγχρονα προγράμματα σπουδών η παραγωγή του γραπτού λόγου αποτελεί το σημαντικότερο στόχο της εκπαίδευσης. Η παραγωγή γραπτού λόγου από τους μαθητές/τριες1 και η διδασκαλία της στο σχολείο είναι πάντα κύριο θέμα, καθώς αφορά όλα τα διδακτικά αντικείμενα. Ο Vygotsky είχε τονίσει τη σημασία της επίδρασης του κοινωνικού και του πολιτιστικού πλαισίου στη μάθηση. Ο γραπτός λόγος μελετάται ως κοινωνική διαδικασία που μπορεί να διαμορφώσει τη σκέψη και η οποία εξαρτάται θεμελιωδώς από την αλληλεπίδραση του δημιουργού του γραπτού λόγου με το κοινωνικό περιβάλλον γραφής και όχι ως ατομική διαδικασία έκφρασης (Vygotsky, 1978). Αν το γράψιμο, λοιπόν, είναι μια κοινωνική πράξη, τότε η εκμάθησή του θα πρέπει να λαμβάνει χώρα σε ένα κοινωνικό πλαίσιο. Υπό αυτήν τη θεώρηση, η συνεργατική παραγωγή λόγου εντάσσεται στις σύγχρονες διδακτικές πρακτικές της παραγωγής γραπτού λόγου. Στο Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών της Ε΄ Δημοτικού για τη γλώσσα αναφέρεται ότι οι μαθητές συνεργάζονται στην παραγωγή λόγου / παραγωγή κειμένων ισότιμα και δημοκρατικά για να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις των επικοινωνιακών καταστάσεων.

Ο ρόλος των συνεργατικών εργαλείων γραφής στην εκπαίδευση είναι πλέον σημαντικός, με στόχο την ανάπτυξη των μαθητών και την ενίσχυση της μάθησης σύμφωνα με τις θεωρίες του κοινωνικού εποικοδομισμού και τις συνεργατικές θεωρίες μάθησης. Επιπρόσθετα, η εμφάνιση νέων εργαλείων συνεργατικής γραφής φαίνεται ιδιαίτερα αποδοτική στη συγγραφή επιχειρηματολογικών κειμένων καθώς οι μαθητές είτε εμπλέκονται σε μια κοινωνική διαδικασία συν-κατασκευής και κριτικής επιχειρημάτων είτε διαπραγματεύονται τις λύσεις των κοινών προβλημάτων και προάγουν τη γνώση, στην προσπάθειά τους να γεφυρώσουν τις αντιθέσεις που προκύπτουν (Golanics & Nussbaum, 2008). Σκοπός της παρούσας εργασίας ήταν η παρουσίαση ενός σχεδίου διδασκαλίας παραγωγής γραπτού λόγου με αξιοποίηση συνεργατικού διαδικτυακού εργαλείου στο μάθημα της Γλώσσας Ε΄ Δημοτικού και των απόψεων των μαθητών για τη μέθοδο διδασκαλίας, τη συνεργασία τους, την αλληλεπίδραση και τη συνεισφορά τους στο περιβάλλον διδασκαλίας.

Μεθοδολογία

Δείγμα

Το παρόν σχέδιο μαθήματος που είχε θέμα: «Αξία της ελληνικής γλώσσας-κακοποίηση της ελληνικής γλώσσας» αποτελεί μέρος ενός ευρύτερου προγράμματος διδασκαλίας γραπτού επιχειρηματολογικού λόγου με τη χρήση του διαδικτυακού περιβάλλοντος Google Docs. Συμμετέχοντες ήταν 23 μαθητές Ε’ τάξης του 3ου Π.Δ.Σ. Ευόσμου, χωρισμένοι σε ομάδες των 3 ή 4 ατόμων. Ο χωρισμός των ομάδων έγινε από την εκπαιδευτικό της τάξης με κριτήριο την επίδοση των μαθητών στο γραπτό λόγο, ώστε να είναι ανομοιογενείς. Στα μέλη των ομάδων κατανεμήθηκαν ρόλοι (συντονιστής, καθοδηγητής, γραμματέας, αναγνώστης) οι οποίοι ήταν σαφώς καθορισμένοι. Για την υλοποίηση της διδασκαλίας αφιερώθηκαν 5 διδακτικές ώρες τόσο στη σχολική αίθουσα με τη χρήση τεσσάρων ηλεκτρονικών υπολογιστών όσο και στο εργαστήριο πληροφορικής αποτελούμενο από Η/Υ με πρόσβαση στο διαδίκτυο.

[1] Στη συνέχεια, για την ευκολία της ανάγνωσης, γίνεται χρήση του γενικευτικού αρσενικού γένους.

Διαδικτυακό περιβάλλον Google Docs

Τα Google Docs ανήκουν στις εφαρμογές των Web.2.0 εργαλείων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν και στην εκπαίδευση. Πρόκειται για μια δωρεάν διαδικτυακή εφαρμογή με επεξεργαστή κειμένου, υπολογιστικό φύλλο, παρουσίαση, και πρόσθετες εφαρμογές που μπορούν να εγκατασταθούν και προσφέρονται από την Google (Wikipedia, 2010). Η χρήση της εφαρμογής απαιτεί λογαριασμό ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στη Google, ο οποίος παρέχει ιδιωτικότητα και ασφάλεια καθώς ο κωδικός προστατεύεται (Frank, 2008).

Η διαδικτυακή εφαρμογή Google Docs αποτελεί ένα εργαλείο που βοηθά τους μαθητές να εργαστούν σε ένα συνεργατικό περιβάλλον μάθησης. Σύμφωνα με την Oxnevad (2013), η ανταλλαγή εγγράφων και σχολίων πάνω σε ένα κείμενο που δημιουργείται ταυτόχρονα και από κοινού, παρέχει στους εμπλεκόμενους την ευκαιρία να λάβουν άμεση ανατροφοδότηση, να παράγουν σε απευθείας σύνδεση πρωτογενές υλικό που αντανακλά ότι έχουν μάθει αναδεικνύοντας τις συνδέσεις ανάμεσα στην προγενέστερη γνώση τους, το μαθησιακό αντικείμενο και τις προσωπικές τους εμπειρίες. Επιπρόσθετα τους δίνεται η ευκαιρία να εκφράσουν τη θέση τους σε ένα θέμα συγχρόνως με τους συμμαθητές τους. Ταυτόχρονα τους επιτρέπεται γράφοντας ένα δοκίμιο να αναθεωρούν τη συμμετοχή του καθενός, καθώς αντιτίθεται στον απλό χωρισμό της εργασίας κατά άτομο. Προωθείται έτσι ένας νέος τρόπος εργασίας, δημιουργώντας συλλογικό περιεχόμενο και διευκολύνοντας με αυτόν τον τρόπο τη συνεργατική γραφή και την ομαδική συζήτηση (Bitsani-Petrou (2015). Με τον τρόπο αυτό τα Google Docs βοηθούν στο να δημιουργηθεί ένα δυναμικό, συνεργατικό περιβάλλον μάθησης, όπου η γνώση κατακτάται μέσω ανοικτών συζητήσεων και ανταλλαγής ιδεών, μέσω συνεργατικών δομών και ενεργητικής συμμετοχής των μελών (Su & Beaumont, 2010).

Από τη στιγμή που το Google έγγραφο είναι αποθηκευμένο στο διαδίκτυο, οι μαθητές μπορούν να εργάζονται πάνω στο κείμενο από το σχολείο, από το σπίτι, από οποιονδήποτε ηλεκτρονικό υπολογιστή με σύνδεση στο Internet. Επίσης, με τη χρήση της συγκεκριμένης εφαρμογής οι μαθητές έχουν τη δυνατότητα να ελέγχουν τη δουλειά τους, να εισάγουν σχόλια στη δεξιά πλευρά της σελίδας επισημαίνοντας κάποιο τμήμα στο σώμα του εγγράφου και να επικοινωνούν μεταξύ τους ή/και με τους εκπαιδευτικούς σε μορφή συζήτησης (chat forum).

Με το συνεργατικό πακέτο δημιουργίας Google Docs μπορεί να διευκολυνθεί η σύγχρονη ή ασύγχρονη συζήτηση για ένα θέμα στο πλαίσιο της προετοιμασίας για ένα επιχείρημα ή δοκίμιο. Στην παρούσα εργασία χρησιμοποιήθηκε ο επεξεργαστής κειμένου όπου οι χρήστες μπορούν να δημιουργήσουν νέα αρχεία κειμένου, να εκτελέσουν γραφή, αντιγραφή, αποκοπή, επικόλληση, έντονα γράμματα, υπογράμμιση, δημιουργία εσοχής, αλλαγή της γραμματοσειράς ή χρώματος, δημιουργία λιστών με κουκκίδες κ.λπ. συνεργατικά σε πραγματικό χρόνο. Η παρουσία του κάθε συμμετέχοντα φαίνεται με χρωματιστά κουτιά που εμφανίζονται στο πάνω μέρος της οθόνης και το καθένα περιέχει το όνομα του καθενός.

Ο εκπαιδευτικός με το ιστορικό αναθεωρήσεων που παρέχεται από το Google Docs μπορεί να παρακολουθεί ποιος κάνει αλλαγές, τι έχει αλλαχθεί, πότε έχει γίνει η αλλαγή. Μια αναθεώρηση αποτυπώνεται και εντάσσεται στο «Ιστορικό αναθεωρήσεων» με ημερομηνία, ώρα και τα ονόματα των χρηστών που συμμετείχαν με το αντίστοιχο χρώμα που δήλωνε τον καθένα. Επιλέγοντας κάποια από αυτές, φαίνεται η συνεισφορά του καθενός στο έγγραφο τη δεδομένη χρονική στιγμή και υπάρχει η δυνατότητα επαναφοράς του κειμένου στη μορφή που είχε τότε.

Πορεία διδασκαλίας

Σύμφωνα με τα περιθώρια επιλογής που προτείνονται από το ΑΠΣ ο διδάσκων έχει τη δυνατότητα να αντικαταστήσει κάποια από τα αυθεντικά χρηστικά κείμενα, με καταλληλότερα και πιο επίκαιρα, γι αυτό στην παρούσα έρευνα αξιοποιήθηκαν κείμενα από το διαδίκτυο για τη διδασκαλία του επιχειρηματολογικού κειμένου. Η διδασκαλία της παραγωγής γραπτού κειμένου αφορούσε την ενότητα 15 «Τηλεόραση», στο βιβλίο Γλώσσα Ε' Δημοτικού γ' τεύχος και αξιοποιήθηκε το υποθέμα η «αξία της ελληνικής γλώσσας-κακοποίηση της ελληνικής γλώσσας».

Κατά τη διδασκαλία παραγωγής γραπτού λόγου εφαρμόστηκαν τα τρία στάδια (προσυγγραφικό, συγγραφικό και μετασυγγραφικό) που προτείνονται από τους Flower και Hayes (1994). Το προσυγγραφικό στάδιο (διαδικασία σχεδιασμού) υλοποιήθηκε στο χώρο της τάξης, το συγγραφικό στάδιο (διαδικασία καταγραφής), στην αίθουσα πληροφορικής, και το μετασυγγραφικό στάδιο (αναθεώρησης κειμένου) στην τάξη. Η μέθοδος διδασκαλίας που χρησιμοποιήθηκε ήταν η ομαδοσυνεργατική.

1η -2η διδακτική ώρα: Προσυγγραφικό στάδιο

Στο προσυγγραφικό στάδιο υλοποιήθηκαν σχεδιασμένες συνεργατικές δραστηριότητες στη σχολική αίθουσα. Οι μαθητές επεξεργάστηκαν αυθεντικά κείμενα, διδάχθηκαν τις έννοιες επιχειρήματος και αντεπιχειρήματος, καθώς και τη δομή ενός επιχειρηματολογικού κειμένου και οργάνωσαν τις ιδέες τους για την προετοιμασία και παραγωγή νέων κειμένων. Μέσα από το δομημένο κείμενο διδάχτηκαν τη Δομή/οργάνωση ενός επιχειρηματολογικού κειμένου, έψαξαν, βρήκαν και κατανόησαν α) την Εισαγωγή/Πρόλογος: προαναγγελία/παρουσίαση της θέσης ή του προβλήματος, β) τα Δεδομένα: χρήση παραδειγμάτων και τεκμηρίων, γ) την Αιτιολόγηση/ανασκευή: χρήση επιχειρημάτων/αντίκρουση αντίθετων θέσεων, δ) το Συμπέρασμα/Επίλογος.

1η δραστηριότητα: Οι μαθητές ασκήθηκαν να εντοπίζουν στο κείμενο τα επιχειρήματα, να κατανοούν το στόχο τους, να χρησιμοποιούν ανάλογα επιχειρήματα για να πείσουν υποδυόμενοι ρόλους. Χωρισμένοι σε ομάδες διάβασαν το κείμενο και κλήθηκαν σε προφορική αντιλογία – δομημένη συζήτηση (debate). Ο χώρος διαμορφώθηκε κατάλληλα, και το παιχνίδι άρχισε. Μία συντονιστική επιτροπή που αποτελούνταν από τρία 3 παιδιά, παρουσίασε την εισαγωγή του θέματος που θα συζητούσαν και είχε το ρόλο του συντονισμού του διαλόγου, της αξιολόγησης της καλύτερης τοποθέτησης του θέματος και της καλύτερης παρουσίας. Κατόπιν κάθε ομάδα έπρεπε να τοποθετηθεί υπέρ της άποψης και κατά της άποψης. Κατά τη διάρκεια της αντιλογίας, όταν ο ένας μαθητής έκανε την τοποθέτησή του, ο άλλος καλούνταν να αντικρούσει την άποψη. Έτσι εξελίχθηκε το παιχνίδι μέχρι να καταλήξει η επιτροπή ότι είχαν εξαντληθεί τα επιχειρήματα και να προχωρήσει στην ανακοίνωση του συμπεράσματος της συζήτησης.

2η δραστηριότητα: Οι μαθητές διάβασαν το κείμενο, απάντησαν ομαδικά σε ερωτήσεις κατανόησης και έγραψαν μια μικρή παράγραφο για κάθε μία ερώτηση (π.χ. «Γράψε τη σημασία της πρότασης: Χωρίς να είναι βέβαια η 'περιούσια' γλώσσα του κόσμου…», «Γράψε τη σημασία που δίνει το κείμενο στις λέξεις σημαίνον και σημαινόμενον», «Πώς αντιλαμβάνεστε την έννοια της φράσης 'κακοποίηση της γλώσσας';» «Γράψε τις αιτίες που κακοποιείται η ελληνική γλώσσα» (Εικόνα 1).

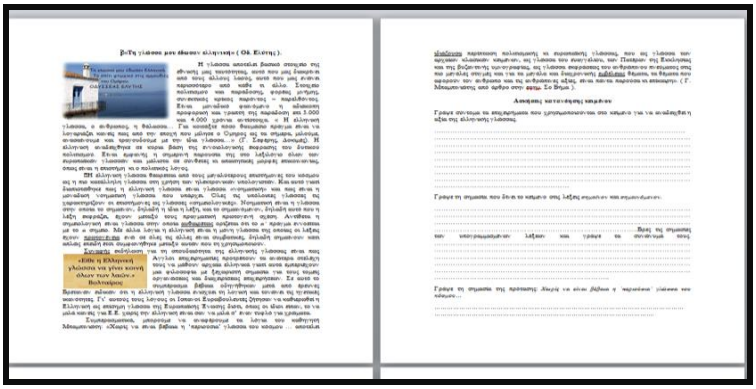

Εικόνα 1. Παράδειγμα φύλλου εργασίας για κατανόηση κειμένου

3η δραστηριότητα: Οι ομάδες οργάνωσαν τις ιδέες τους σε μορφή σχεδιαγράμματος για να το χρησιμοποιήσουν για το παραγόμενο κείμενο στο συγγραφικό στάδιο. Για την οργάνωση των πληροφοριών, χρησιμοποιηθήκαν πίνακες ή διαγράμματα τα οποία είναι ιδιαίτερα αποτελεσματικά στα κείμενα επιχειρημάτων. Ακόμη οι μαθητές κατέγραψαν στο σχεδιάγραμμα τη δομή του δομημένου επιχειρηματολογικού κειμένου (Εικόνα 2), αφού βρήκαν την εισαγωγή (παρουσίαση του θέματος), τα δεδομένα (παρατηρήσεις, εμπειρικές αναφορές), την αιτιολόγηση (επιχειρήματα, αντεπιχειρήματα) και τέλος το συμπέρασμα (π.χ. «Γράψε σύντομα τα επιχειρήματα που χρησιμοποιούνται στο κείμενο για να αναδειχθεί η αξία της ελληνικής γλώσσας», «Μπορείς να αναφέρεις με σύντομο τρόπο τα επιχειρήματα και αντεπιχειρήματα του κειμένου;»).

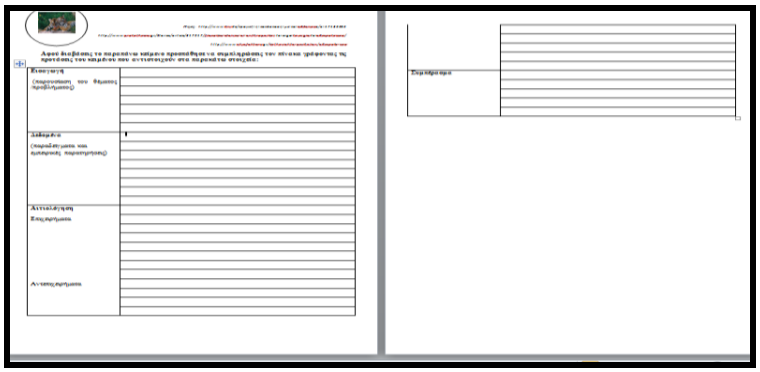

Εικόνα 2. Φύλλο εργασίας για το σχεδιασμό της δομής ενός επιχειρηματολογικού κειμένου

4η δραστηριότητα: Οι μαθητές εξασκήθηκαν σε λεξιλογικές ασκήσεις, επισήμαναν το ειδικό λεξιλόγιο της επιχειρηματολογίας μέσα από το κείμενο, βρήκαν συνώνυμα ή αντώνυμα καθώς και τη σημασία των λέξεων με τη βοήθεια του λεξικού ή προσπάθησαν να την εκμαιεύσουν από τα συμφραζόμενα του κειμένου και να δώσουν τη δική τους εξήγηση (πχ. «επιμέλεια, ελάσσονα, εισδοχή, εκτεθειμένο, ιδιάζουσα, πρωτογένεια, αυθαιρέτως, συναφής: Να δώσετε ένα συνώνυμο, ένα αντώνυμο»).

5η δραστηριότητα: Οι μαθητές εξασκήθηκαν να γράφουν τα επιχειρήματά τους σε μια παράγραφο με συγκεκριμένη δομή: θεματική πρόταση, λεπτομέρειες, κατακλείδα, να παραγάγουν την περίληψη, η οποία είναι συνυφασμένη δράση με τη διδασκαλία επιχειρηματολογικού κειμένου π.χ. «Να αποδώσετε το νόημα της κάθε παραγράφου

του α΄ κειμένου σε μία πρόταση», «Να γράψετε την περίληψη του α΄ κειμένου (100-120 λέξεις)».

3η- 4η διδακτική ώρα: Συγγραφικό στάδιο

Στο συγγραφικό στάδιο οι μαθητές στην αίθουσα των υπολογιστών συνέγραψαν κείμενο στο συνεργατικό έγγραφο Google Docs με το εξής θέμα ανάπτυξης : «Διοργανώνεται στο σχολείο σας μια ημερίδα και έχετε να παρουσιάσετε ένα θέμα που αφορά τη σπουδαιότητα, αξία της ελληνικής γλώσσας, όμως τελευταία στις μέρες μας γίνεται λόγος για την κακοποίηση της ελληνικής γλώσσας. Μπορείς να γράψεις ένα άρθρο όπου φαίνεται η αξία της και ποια η κακοποίηση που γίνεται από μας» (Εικόνα 3). Η εκπαιδευτικός είχε διαμοιράσει στο mail το συνεργατικό έγγραφο Google docs και οι μαθητές σε ομάδες υλοποίησαν το στάδιο συγγραφής. Είχαν την δυνατότητα πρόσβασης και επεξεργασίας του εγγράφου μόλις συνδεθούν στο διαδίκτυο με την εισαγωγή του λογαριασμού του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Συνέγραψαν το κείμενο με βάση το σχεδιάγραμμα που είχαν φτιάξει στο προηγούμενο στάδιο λαμβάνοντας υπόψη τους ότι ο γραπτός τους λόγος έπρεπε να είναι σαφής και να παρουσιάζει γλωσσική συνοχή και κειμενική συνεκτικότητα.

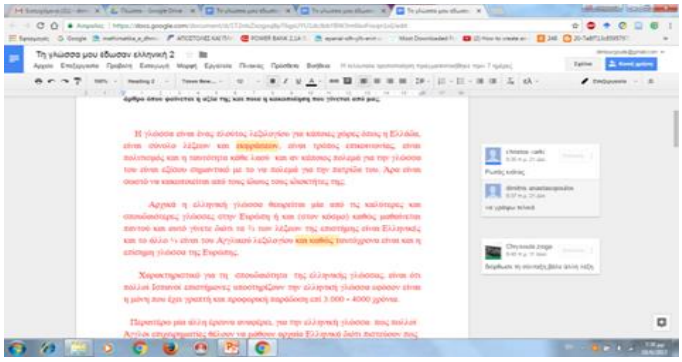

Εικόνα 3. Συνεργατική συγγραφή κειμένου στο Google Docs

5η διδακτική ώρα: Μετασυγγραφικό στάδιο

Στο μετασυγγραφικό στάδιο, οι μαθητές επανεξέτασαν, διόρθωσαν, αξιολόγησαν το γραπτό τους και κατέληξαν στην τελική μορφή συγγραφής Η ομάδα των συγγραφέων/μαθητών διατηρώντας τους κατανεμημένους ρόλους αναθεώρησαν/βελτίωσαν το κείμενο αξιοποιώντας στοιχεία που τους δόθηκαν σύμφωνα με στρατηγικές επεξεργασίας κειμένου, προκειμένου να φτάσουν στην τελική διαμόρφωση και βελτίωση του κειμένου τους. Σύμφωνα με τον Ματσαγγούρα (2009), με αυτό τον τρόπο κατέστησαν το κείμενό τους κατάλληλο και αποτελεσματικό για την περίσταση επικοινωνίας για την οποία προορίζονταν.

Εργαλείο αξιολόγησης

Ως εργαλείο αξιολόγησης χρησιμοποιήθηκε ένα ερωτηματολόγιο 20 ερωτήσεων των Suwantarathip και Wichadee (2014), που αποτελούνταν από δύο τμήματα, τα οποία διερευνούσαν αντίστοιχα τις απόψεις των μαθητών σχετικά με α) τη συνεργατική συγγραφή κειμένου μέσω του Google Docs και β) τη συνεργατική συμπεριφορά που επέδειξαν κατά τη διάρκεια της διδακτικής παρέμβασης. Οι απαντήσεις δόθηκαν σε 5βαθμια κλίμακα τύπου Likert από 1=διαφωνώ απόλυτα έως 5=συμφωνώ απόλυτα για το α’ τμήμα και από 1=πολύ λίγο έως 5=πάρα πολύ για το β΄ τμήμα. Οι δείκτες εσωτερικής συνοχής Cronbach a των δύο τμημάτων του ερωτηματολογίου ήταν .87 και .75 αντίστοιχα.

Αποτελέσματα

Περιγραφική στατιστική χρησιμοποιήθηκε για να ελεγχθούν οι συχνότητες και τα ποσοστά των απαντήσεων των συμμετεχόντων ανά βαθμίδα της κλίμακας, στην κάθε ερώτηση του ερωτηματολογίου. Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται στον Πίνακα 1.

Πίνακας 1. Συχνότητες και ποσοστά των απαντήσεων ανά ερώτηση του ερωτηματολογίου αξιολόγησης των απόψεων των μαθητών

Ερωτήσεις	**Συμφωνώ απόλυτα** (5)	**Συμφωνώ** (4)	**Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ** (3)	**Διαφωνώ** (2)	**Διαφωνώ απόλυτα** (1)
1. Μου άρεσε που επικοινωνούσα με τους συμμαθητές μου αλληλεπιδρώντας στο περιεχόμενο του κειμένου	18 78.3%	4 17.4%		1 4.3%	
2. Ένιωσα άνετα που οι συμμαθητές μου διόρθωναν το κείμενο που είχα γράψει.	9 39.1%	11 47.8%	2 8.7%	1 4.3%	
3. Η ομάδα μου ήταν σε θέση να καταλήξει σε ένα συμπέρασμα.	10 43.5%	7 30.4%	6 26.1%		
4. Έμαθα να ανταλλάσσω πληροφορίες για το κείμενο με τους συμμαθητές μου μέσω του Google Docs.	16 69.6%	3 13%	3 13%	1 4.3%	
5. Το Google Docs με βοήθησε να μοιραστώ τις ιδέες μου με τους συμμαθητές μου.	12 52.2%	8 34.8%	2 8.7%		1 4.3%
6. Η γραφή στο περιβάλλον του Google Docs με βοήθησε στη συνεργασία με τους συμμαθητές μου.	11 47.8%	5 21.7%	7 30.4%		
7. Το περιβάλλον του Google Docs ενίσχυσε τα κίνητρα μου για το γράψιμο του κειμένου.	12 52.2%	5 21.7%	5 21.7%	1 4.3%	
8. Η εργασία γραφής επιχειρηματολογικού κειμένου στο Google Docs μου φάνηκε δύσκολη.		2 8.7%	7 30.4%	6 26.1%	8 33.3%
9. Η εργασία ενίσχυσε τη συνεργασία στην ομάδα μου, ώστε να είναι αποτελεσματική η γραφή του επιχειρηματολογικού κειμένου στο περιβάλλον Google Docs.	12 52.2%	9 39.1%	2 8.7%		
10. Η εργασία βοήθησε στην επικοινωνία με τους συμμαθητές μου στο περιβάλλον Google Docs.	13 56.5%	5 21.7%	4 17.4%	1 4.3%	
	Πάρα πολύ (5)	**Πολύ (4)**	**Μέτρια (3)**	**Λίγο (2)**	**Πολύ λίγο (1)**
11. Πόσο καλή θα χαρακτήριζες τη συμπεριφορά της ομάδας σου όσο αφορά τη συμμετοχή της στο κείμενο;	7 30.4%	10 43.5%	4 17.4%	2 8.7%	
12. Πόσο αποτελεσματική θα χαρακτήριζες τη συνεργασία της ομάδας σου στην ολοκλήρωση της εργασίας;	9 39.1%	9 39.1%	5 21.7%		
13. Πόσο ευχάριστη σου φάνηκε η εργασία στο περιβάλλον γραφής Google Docs;	13 56.5%	7 30.4%	1 4.3%	1 4.3%	1 4.3%
14. Θα ήθελες να ξανασυμμετάσχεις σε συνεργατική γραφή στο μέλλον;	18 78.3%	4 17.4%	1 4.3%		
15. Νομίζεις ότι το Google Docs θα σε βοηθούσε και σε άλλες δραστηριότητες γραφής κειμένου εργασιών;	9 39.1%	9 39.1%	3 13%		2 8.7%
16. Σου φάνηκε ιδιαίτερα ενδιαφέρον που μπορούσες να σχολιάσεις (forum) στο περιβάλλον Google Docs;	9 39.1%	7 30.4%	5 21.7%		2 8.7%
17. Πιστεύεις ότι οι συμμαθητές σου εκπλήρωσαν τα καθήκοντά τους στη συνεργατική γραφή μέσω Google Docs;	4 17.4%	11 47.8%	8 34.8%		
18. Οι συμμαθητές σου άκουσαν προσεκτικά τις ιδέες σου/σκέψεις σου, υπολόγισαν τις απόψεις σου κατά τη διάρκεια της εργασίας στο Google Docs;	8 34.8%	9 39.1%	5 21.7%	1 4.3%	
19. Πιστεύεις ότι η βοήθεια που παρείχες στην ομάδα σου ήταν ικανοποιητική κατά τη διάρκεια της εργασίας;	11 47.8%	11 47.8%		1 4.3%	
20. Πόσο συνεπείς ήταν στις υποχρεώσεις τους τα μέλη της ομάδας σου κατά τη διάρκεια της εργασίας;	5 21.7%	12 52.2%	5 21.7%	1 4.3%	

Συζήτηση -Συμπεράσματα

Από τις απαντήσεις των συμμετεχόντων στην 1η ερώτηση φαίνεται πως στο σύνολό τους σχεδόν, τους άρεσε που επικοινωνούσαν αλληλεπιδρώντας μέσω του κειμένου. Επίσης από τις απαντήσεις της 2ης, 4ης και 5ης ερώτησης φαίνεται πως στη συντριπτική τους πλειοψηφία ένιωθαν άνετα με τις διορθώσεις των συμμαθητών τους και έμαθαν να ανταλλάσουν πληροφορίες και να μοιράζονται ιδέες μέσω της χρήσης του περιβάλλοντος των Google Docs. Πάνω από τους μισούς μαθητές δήλωσαν πως δε βρήκαν δύσκολη την εργασία γραφής επιχειρηματολογικού κειμένου στο Google Docs, ενώ δύο μόνο φάνηκε πως δυσκολεύτηκαν. Επίσης, ¾ από αυτούς συμφώνησαν ότι το εν λόγω περιβάλλον ενίσχυσε τα κίνητρά τους για το γράψιμο του κειμένου και μόνο ένας συμμετέχων διαφώνησε με την παραπάνω δήλωση. Επιπρόσθετα η πλειοψηφία ων συμμετεχόντων βρήκε «πολύ» ή «πάρα πολύ» ευχάριστη την εργασία στο περιβάλλον Google Docs, ενώ στο σύνολό τους θα ήθελαν να συμμετέχουν ξανά σε εργασίες συνεργατικής γραφής. Αναφορικά με την αξιολόγηση της συνεργασίας, της αλληλεπίδρασης και της συνεισφοράς στις ομάδες, οι απαντήσεις έδειξαν τα εξής: στη συντριπτική τους πλειοψηφία (91%) οι μαθητές «συμφώνησαν» ή «συμφώνησαν απόλυτα» πως η εργασία ενίσχυσε τη συνεργασία στις ομάδες και σε ποσοστό 80% χαρακτήρισαν «πολύ» ή «πάρα πολύ» αποτελεσματική τη συνεργασία στην ολοκλήρωση των εργασιών. Το 80% επίσης συμφώνησε με την άποψη πως οι συμμαθητές τους άκουγαν «πολύ» ή «πάρα πολύ» προσεκτικά τις ιδέες κατά τη διάρκεια της προσπάθειας και ήταν συνεπείς στις υποχρεώσεις τους απέναντι στην ομάδα. Σε ποσοστό περίπου 75% θεωρούσαν πως η ομάδα μπορούσε να καταλήξει σε συμπέρασμα και πως η εργασία στο Google docs βοήθησε στην επικοινωνία των μελών. Το 1/3 των μαθητών χαρακτήρισε «μέτρια» τη συνεισφορά των συμμαθητών στην εκπλήρωση των καθηκόντων στη συνεργατική γραφή ενώ οι υπόλοιποι θεώρησαν πως οι συμμαθητές εκπλήρωσαν «πολύ» ή «πάρα πολύ» τα καθήκοντά τους. Τέλος, «πολύ» ή «πάρα πολύ» ικανοποιητική χαρακτήρισαν στη συντριπτική τους πλειοψηφία (96%) οι συμμετέχοντες και τη βοήθεια που παρείχαν οι ίδιοι στην ομάδα τους κατά τη διάρκεια της εργασίας.

Βασικό στοιχείο της έρευνας ήταν να χρησιμοποιηθεί το συγκεκριμένο εργαλείο για να προωθηθεί η συνεργατική γραφή και η ενίσχυση της συνεισφοράς, της συνεργασίας και της αλληλεπίδρασης των μαθητών στις ομάδες ενισχύοντας έτσι τη δημιουργικότητα και την αυτονομία τους. Από τα αποτελέσματα φάνηκε πως η ενσωμάτωση νέων εργαλείων στην τάξη επιτρέπει στον εκπαιδευτικό να προσαρμόσει τις μαθησιακές παιδαγωγικές του 21ου αιώνα υιοθετώντας αρχές όπως η συνεργασία και η αυτονομία. Η αποτίμηση των απόψεων των μαθητών έδειξε ότι εκτίμησαν τη συνεργατική συγγραφική πρακτική που βασίζεται στο Web, συνεργάστηκαν με επιτυχία και κάθε μέλος διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο. Επίσης, θεώρησαν ότι οι συνεισφορές τους αποτιμήθηκαν από τους συμμαθητές τους και οι ίδιοι αποτίμησαν τις συνεισφορές των αντίστοιχων μελών της ομάδας τους, έμαθαν να αλληλεπιδρούν με τους άλλους με διάφορους τρόπους σε ένα συνεργατικό περιβάλλον. Ταυτόχρονα οι συνεργατικές δραστηριότητες συγγραφής μετέτρεψαν τη διαδικασία σε παιχνίδι. Η αξιοποίηση του διαδικτυακού εργαλείου συνεργατικής γραφής Google Docs ως υποστηρικτικού εργαλείου για την ανάπτυξη επιχειρηματολογικού λόγου σε μαθητές δημοτικού σχολείου φαίνεται πως δίδαξε στους μαθητές την εργασία στην ομάδα. Τα έγγραφα Google Docs θεωρήθηκαν ως ένα φιλικό εύχρηστο εργαλείο προς τους χρήστες για να ολοκληρώσουν τις εργασίες και να ενισχυθούν τα κίνητρά τους για τη συνεργατική γραφή. Εν κατακλείδι, από τα αποτελέσματα φάνηκε ότι το εργαλείο Google docs είναι ένα χρήσιμο σύγχρονο σε άμεση σύνδεση ηλεκτρονικό περιβάλλον μάθησης. Οι μαθητές σε ένα δημοκρατικό

και χαλαρωτικό περιβάλλον συνεργατικής γραφής μπορούν να κρίνουν αν τα λάθη πρέπει να διορθωθούν και να μάθουν να δέχονται τα σχόλια από άλλους.

Βιβλιογραφία

Bitsani-Petrou, A. (2015). Συνεργατική γραφή με τη χρήση Wikis στην εκπαίδευση. Culture and Research, 4, p. 111-128.

Flower, L., & Hayes, J. R. (1994). The cognition of discovery: Defining a rhetorical problem. Landmark essays on writing process, 63-74.

Frank, M. (2008). Using Google applications in the classroom. At http://edtech2.boisestate.edu/frankm/EDTECH597/you_tube_home.html accessed 3 December 2015.

Golanics, J. D., & Nussbaum, E. M. (2008). Enhancing online collaborative argumentation through question elaboration and goal instructions. Journal of Computer Assisted Learning, 24(3), 167-180.

Oxnevad, S. (2013). 6 Powerful Google Docs Features to Support the Collaborative Writing Process. Retrieved January 2, 2013 from http://www.tesl-ej.org/wordpress/issues/volume14/ej55/ej55m1/.

Su F., & Beaumont C. (2010) Evaluating the Use of a Wiki for Collaborative Learning. Innovations in Education and Teaching International, Vol. 47, No 4, pp.417-431, https://www.researchgate.net/publication/232853690_Evaluating_the_use_of_a_wiki_for_collaborative_learning

Vygotsky, L. S. (1978). Mind in Society. The Development of higher Psychological Processes .Cambridge, MA: Harvard University Press.

Ματσαγγούρας, Η. (2009). Κειμενοκεντρική προσέγγιση του γραπτού λόγου ή αφού σκέφτονται γιατί δεν γράφουν; Αθήνα: Γρηγόρης.